

Dogfen ir Cyhoedd

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Mr Dylan Williams
Prif Weithredwr – Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG (CYS)	STANDING ADVISORY COUNCIL (SAC)
DYDD MERCHER, 17 GORFFENNAF 2024 AM 2:00 O'R GLOCH	WEDNESDAY, 17 JULY 2024 AT 2:00 PM
YSTAFELL BWYLLGOR, SWYDDFEYDD Y CYNGOR AC YN RHITHIOL DRWY ZOOM	COMMITTEE ROOM, COUNCIL OFFICES AND VIRTUALLY VIA ZOOM
Swyddog Pwyllgor	Shirley Cooke 01248 752518 Committee Officer

AELODAU / MEMBERS

Cynghorwyr / Councillors: -

Non Dafydd, Gwilym O Jones, Dylan Rees, Arfon Wyn
(Sedd Wag/Vacant Seat x 2)

Yr Enwadau Crefyddol/Religious Denominations

Parch/Rev Neil Ridings (Yr Eglwys yng Nghymru/The Church in Wales), Colette Owens (Yr Eglwys Babyddol/The Catholic Church), Parch/Rev Sue Atree (Yr Eglwys Fethodistaidd/The Methodist Church), Parch/Rev Deborah Stammers (Undeb y Bedyddwyr/The Baptist Union of Wales), Edward Morus Jones (Undeb yr Annibynnwyr Cymraeg/ Union of Welsh Independents), Elaine Green (Yr Eglwys Bresbyteriaidd/ Presbyterian Church of Wales)

Athrawon/Teachers

Mefys Jones-Edwards (Ysgol Syr Thomas Jones), Heledd Hearn (Ysgol Uwchradd Bodedern), Owain Roberts (Ysgol Cybi), Manon Morris Williams (Ysgol Santes Dwynwen)

Aelodau Cyfetholedig/Co-Opted Members

Rheinallt Thomas

Aelodau Eraill/Other Members

Sarah Kingman (Dyneiddwyr/Humanists)

Nodwch os gwelwch yn dda fod cyfarfodydd y Pwyllgor yn cael eu ffrydio ar gyfer eu darlledu'n fyw a'u darlledu ar wefan y Cyngor. Mae'r Awdurdod yn Rheolydd Data dan y Ddeddf Diogelu Data a bydd data a gesglir yn ystod y ffrydio byw hwn yn cael ei gadw'n unol â pholisi cytunedig yr Awdurdod.

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb gan aelod neu swyddog parthed unrhyw eitem o fusnes.

2 **COFNODION** (Tudalennau 1 - 6)

Cyflwyno i'w cadarnhau, gofnodion drafft cyfarfod blaenorol y CYSAG a gynhaliwyd ar 21 Chwefror 2024.

3 **CYMDEITHAS CYSAGAU CYMRU (CCYSAGAUC)** (Tudalennau 7 - 20)

- Cyflwyno er gwybodaeth, gofnodion drafft cyfarfod CCYSAGauC Sir Gaerfyrddin a gynhaliwyd yn rhithiol ar 5 Mawrth 2024.
- Derbyn diweddariad o Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol Cymdeithas CYSAGau Cymru a gynhalwyd ar 13 Mehefin 2024 ym Mhrifysgol Wrecsam.

4 **LLEOLIADAU GREFYDDOL AC YSBRYDOL YNYS MÔN**

Trafodaeth agored.

5 **CANOLFAN GENEDLAETHOL ADDYSG GREFYDDOL CYMRU**

Derbyn cyflwyniad gan Dr Gareth Evans-Jones ar waith Canolfan Genedlaethol Addysg Grefyddol Cymru.

6 **ESGOBAETH BANGOR**

Derbyn diweddariad ar waith yr Esgobaeth.

7 **DADANSODDI ADRODDIADAU ESTYN YNYS MÔN** (Tudalennau 21 - 26)

Derbyn a dadansoddi Adroddiadau Arolygon diweddar Estyn.

8 **DIWEDDARIAD GAN CBAC AR GYMWYSTERAU TGAU AC LEFEL A**

Derbyn diweddariad gan Mr Christopher Owen, CBAC, ar gymwysterau TGAU ac Lefel A.

9 **DIWEDDARIAD GAN Y CYFARWYDDWR**

Derbyn diweddariad gan y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc.

10 **UNRHYW FATERION ERAILL**

Unrhyw faterion eraill – gyda chytundeb y Cadeirydd.

11 **CYFARFOD NESAF**

Cynhelir cyfarfod nesaf CYS ar ddydd Iau, 17 Hydref 2024 am 2.00 o'r gloch yp.

This page is intentionally left blank

**Y CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL
(CYSAG)**

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Chwefror 2024

PRESENNOL: Y Cynghorydd Non Dafydd (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Arfon Wyn (Is-gadeirydd)

Yr Awdurdod Addysg

Y Cynghorwyr Gwilym O Jones, Dylan Rees

Yr Enwadau Crefyddol

Mrs Elaine Green (Yr Eglwys Bresbyteriaid yng Nghymru)
Mr Edward Morus Jones (Undeb yr Annibynwyr Cymraeg)
Mrs Collette Owens (Yr Eglwys Gatholig)
Y Parch. Deborah Stammers (Undeb Bedyddwyr
Cymru)

Cynrychiolwyr Athrawon

Mrs Manon Morris-Williams (Ysgol Santes Dwynwen)

Aelod Cyfetholedig

Mr Rheinallt Thomas (ymunodd am 11:30am)

WRTH LAW: Mr Marc Berw Hughes (Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl
Ifanc)
Mr Owen T Davies (Uwch Reolwr Cynradd, Addysg)
(Ymgynghorydd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg y CYSAG)
Mrs Shirley Cooke (Swyddog Pwyllgorau)

YMDDIHEURIADAU: Y Parch. Neil Ridings (Yr Eglwys yng Nghymru)

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod.

Rhannodd y Cadeirydd y newyddion torcalonnus am farwolaeth Miss Bethan James, Ymgynghorydd Cefnogi Gwella y CYSAG a chydymdeimlodd â phawb a oedd yn ei hadnabod. Gofynnodd i Mr Owen Davies dalu teyrnged i Miss James, a oedd yn gyfaill a chydweithiwr iddo am dros 20 mlynedd.

Dywedodd Mr Owen Davies bod Miss Bethan James yn berson caredig a gofalgwr a'i bod wedi gweithio â'r CYSAG ers nifer o flynyddoedd. Dywedodd ei bod yn addysgwyr gwych ym maes y Dyniaethau a bod ganddi doreth o wybodaeth ac arbenigedd yn y maes hwn. Dywedodd y bydd colled fawr i GYSAG Ynys Môn ar ei hôl.

Bu i'r Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc ategu'r hyn a ddywedwyd eisoes am ei gyfaill a'i gydweithiwr. Dywedodd ei fod wedi gweithio'n agos iawn â Miss James dros y deg mlynedd diwethaf, ac y bydd colled fawr i addysg ar Ynys Môn ar ei hôl, ac i gymaint o bobl ar lefel bersonol.

Cynhaliwyd munud o dawelwch i gofio am Miss Bethan James.

1. DATGAN BUDDIANT

Bu i'r Cynghorydd Dylan Rees ddatgan buddiant personol mewn perthynas ag Eitem 6 ar yr agenda, gan ei fod yn aelod o'r Symudiad Arloesi (*Pioneer Movement*).

2. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y CYSAG ar 16 Tachwedd 2023 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

Materion yn codi o'r cofnodion: -

- Rhoddodd yr Uwch Reolwr Cynradd ddiweddariad ar yr adnoddau sydd ar gael ar Hwb i ysgolion a'r CYSAG, yn cynnwys yr E-lythyrau ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg i gefnogi'r gwaith o ddylunio'r cwricwlwm. Dywedodd bod modiwlau dysgu ar gael i gefnogi'r sector cynradd ac uwchradd ynghyd â dolenni i gyflwyniadau ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Bydd yn rhannu'r rhain â'r CYSAG.
- Mewn perthynas â chasglu gwybodaeth ar leoliadau crefyddol ac ysbrydol ar Ynys Môn, bydd y mater yn cael ei drafod yn ystod Eitem 5 ar yr agenda.
- Mae Prosiect Pererin yr Eglwys yng Nghymru yn mynd rhagddo a'r gobaith yw gwahodd aelod o'r prosiect i gyfarfod nesaf y CYSAG i roi diweddariad ar y gwaith o baratoi adnoddau i ysgolion.

3. CYMDEITHAS CYSAGau CYMRU (CCYSAGauC)

Cyflwynwyd cofnodion drafft cyfarfod CCYSAGauC a gynhaliwyd yn rhithiol ar 25 Hydref 2023 er gwybodaeth a chawsant eu nodi.

Gofynnodd y Cadeirydd am enwebiadau i Bwyllgor Gwaith Cymdeithas CYSAGau Cymru. Dywedodd y dylid anfon unrhyw enwebiadau at Ysgrifennydd CCYSAGauC erbyn 22 Mawrth 2024.

Rhoddodd aelod o'r CYSAG wybod i'r Pwyllgor y cynhelir Cynhadledd CCYSAGauC yn Wrecsam ar 13 Mehefin 2024. Adroddodd yr Uwch Reolwr Cynradd y bydd y gwahoddiadau yn cael eu hanfon i'r CYSAG yn dilyn y cyfarfod heddiw.

PENDERFYNWYD y bydd yr Uwch Reolwr Cynradd yn anfon neges at yr aelodau ddechrau mis Mawrth 2024 i'w hatgoffa'r ynglŷn â'r gwahoddiad i gynnig enwebiadau i Bwyllgor Gwaith CCYSAGauC.

4. TEITHIAU DYSGU – YSGOL BODFFORDD

Adroddodd y Cadeirydd ei bod wedi ymweld ag Ysgol Bodffordd gyda Mr Edward Morus Jones ar 'daith ddysgu' ar 6 Chwefror 2024. Roedd crynodeb o'r ymweliad wedi'i gynnwys yn y pecyn adroddiadau. Fel rhan o'r ymweliad, cafodd aelodau'r CYSAG gyfle i weld y plant yn cymryd rhan mewn gwasanaeth torfol, a'r thema oedd 'cariad a charedigrwydd'.

Rhoddodd Mr Edward Morus Jones adborth yn dilyn yr ymweliad a dywedodd bod gan Ysgol Bodffordd bennaeth, 3 athro a 85 disgybl. Dywedodd bod y disgyblion wedi trafod ystyr y gair haerllugrwydd (*arrogance*) a phwysigrwydd bod yn garedig. Atebodd y plant gwestiynau a dywedodd bod pobl o'r gymuned yn dod i'r ysgol i gymryd rhan mewn gweithgareddau e.e. 'Agor y Llyfr'. Roedd plant yr ysgol hefyd yn medru adrodd rheolau'r ysgol ar goedd, sef "Geiriau Caredig, Dwylo Caredig, Traed Caredig".

Dywedodd aelodau'r CYSAG eu bod edmygu awyrgylch naturiol a hamddenol yr ysgol ac roedd wedi bod yn ffrainc cael sgwrs gyda'r Pennaeth, athrawon a disgyblion.

Roedd y CYSAG wedi'u hysbrydoli gyda'r modd y mae pobl ifanc yn addasu i newidiadau yn ein hysgolion ac roeddent yn gwerthfawrogi'r adborth yn dilyn yr ymweliad ag Ysgol Bodffordd. Amlygwyd y dylai'r CYSAG gael ei herio ac y dylai ddysgu o'r newidiadau y mae disgyblion yn eu profi mewn ysgolion.

Roedd aelodau'r CYSAG yn teimlo y byddai'n fanteisiol cael 'taith ddysgu' mewn ysgol uwchradd i hyrwyddo'r cydweithio rhwng y CYSAG ac ysgolion Môn. Adroddodd yr Uwch Reolwr Cynradd y bydd y 'daith ddysgu' nesaf yn digwydd yn Ysgol Gyfun Llangefni.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd ar y 'Teithiau Dysgu'.**
- **Bod yr Uwch Reolwr Cynradd yn trefnu i gynnal taith ddysgu nesaf y CYSAG yn Ysgol Gyfun, Llangefni.**

5. LLEOLIADAU CREFYDDOL AC YSBRYDOL AR YNYS MÔN

Adroddodd yr Uwch Reolwr Cynradd bod y CYSAG wedi trafod y posibilrwydd o ddewis 2 neu 3 lleoliad crefyddol neu ysbrydol yn ei gyfarfod diwethaf er mwyn creu adnoddau i'w rhannu gydag ysgolion Ynys Môn.

Mewn ymateb i gais am wybodaeth, cynigodd aelodau'r CYSAG y lleoliadau isod gan roi crynodeb o'u rheswm dros ddewis y lleoliadau hyn: -

- Eglwys Unedig Noddfa, Trearddur
- Capel Rhos y Gad, Llanfairpwll
- Canolfan Geidiaid Ynys Môn, Penrhoslligwy
- Ardal Rhosyr – Eglwys Santes Dwynwen, Ynys Llanddwyn, Aberffraw

- Eglwys Niwbwrch
- Eglwys Cybi Sant, Caergybi
- Stori Cybi Sant a Sant Seiriol, Ffynnon Cybi Caergybi a Ffynnon Seiriol, Penmon
- Eglwys Llanbadrig, Cemaes
- Biwmares – Eglwys Hanesyddol; Eglwys Sant Tysilio, Porthaethwy a Llanfairpwll
- Capel Cildwrn a Chapel Penuel, Llangefni
- Eglwys Llanfigael, Llanfachraeth
- Cyfeillion Eglwysi Di-gyfaill
- Capel Ebeneser, Rhosmeirch
- Capel Seion, Llandrygarn
- Yr Eglwys Gatholig; Eglwys y Llan; Capel Mawr, Amlwch

Adroddodd aelodau'r CYSAG bod llyfrau ar gael ar leoliadau crefyddol ar Ynys Môn. Awgrymwyd y dylid gweithio gyda'r gwasanaeth llyfrgelloedd ac archifau i greu pecynnau gwybodaeth. Nodwyd bod aelod staff o'r Prosiect Pererin yn gweithio ar adnoddau ar gyfer ysgolion Ynys Môn, yn cynnwys Sant Seiriol a Chybi Sant.

Adroddodd yr Uwch Reolwr Cynradd y byddai'n cysylltu â staff y Gwasanaeth Archifau i ofyn am help i gasglu a chyflwyno gwybodaeth ar leoliadau crefyddol ac ysbrydol. Yna, bydd cyfle i'r CYSAG roi barn ar y pecynnau i ysgolion a'u cymeradwyo maes o law.

PENDERFYNWYD y bydd yr Uwch Reolwr Cynradd yn cysylltu â'r Gwasanaeth Archifau a Llyfrgelloedd i drafod a pharatoi adnoddau'r CYSAG ar gyfer ysgolion.

6. AELODAETH A CHYFANSODDIAD Y CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)

Adroddodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc am y newidiadau deddfwriaethol yn sgil Deddf Cwricwlwm ac Aseu (Cymru) 2021. Mae'r gofyniad i awdurdod lleol sefydlu CYSAG wedi cael ei ddisodli gyda'r gofyniad i gynnwys Cyngor Ymgynghorol Sefydlog (CYS) ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM). Dywedodd y Cyfarwyddwr bod briff y CYS yn fwy eang na'r CYSAG a hynny am ei fod yn cynnwys nid yn unig crefydd, ond crefydd, gwerthoedd a moeseg o fewn Fframwaith y Cwricwlwm newydd i Gymru. Mae cyfansoddiad y CYS yn wahanol oherwydd mae'n rhaid iddo gynnwys cynrychiolwyr sydd ag argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol.

Ym mis Mawrth 2022 cyflwynwyd adroddiad i'r CYSAG a oedd yn awgrymu y dylid gwahodd aelod o Ddyneiddwyr y DU i ymuno â'r CYSAG. Yn dilyn y cyfarfod hwnnw, gofynnwyd am gyngor cyfreithiol a phenderfynwyd y dylid adolygu aelodaeth y CYSAG.

Adroddodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc bod Swyddogion o'r Gwasanaeth Dysgu wedi casglu a dadansoddi gwybodaeth ar wahanol grwpiau crefyddol ar Ynys Môn. Anfonwyd gohebiaeth at y grwpiau hyn yn gofyn iddynt rannu gwybodaeth am nifer eu haelodau, ac mae'r ymatebion

wedi'u cynnwys yn yr adroddiad. Nodwyd nad yw'r data'n gyflawn. Er hynny, fe'i defnyddiwyd i gynnig argymhelliad i'r Cyngor Sir i fwrw 'mlaen â'r mater hwn.

Gofynnwyd i'r CYSAG ystyried yr argymhellion yn yr adroddiad, h.y. i barhau i gynnig sedd i'r chwe enwad Cristnogol, y grefydd gryfaf ar Ynys Môn (51.5%). Hefyd, bod sedd yn cael ei chynnig i gynrychiolydd o'r Tystion Jehova, y Dyneiddwyr ac Islam. Cynigir y bydd y newid yn sicrhau cynrychiolaeth deg o ran yr enwadau Cristnogol, crefyddau eraill ac argyhoeddiadau anghrefyddol, ac y bydd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol.

Bu i aelodau'r CYSAG amlygu anghysondebau o ran niferoedd yr aelodau sy'n cynrychioli'r enwadau Cristnogol. Bu i aelodau'r CYSAG ddarparu'r diweddariad a ganlyn: -

- Roedd gan yr Eglwys Bresbyteriaidd yng Nghymru 962 aelod yn 2022.
- Mae'r ffigwr a ddarparwyd ar gyfer yr Eglwys Gatholig yn cynrychioli nifer y mynychwyr ar un diwrnod o'r flwyddyn ac nid yw'r ffigwr yn adlewyrchu nifer aelodau'r Eglwys Gatholig.
- Mae gan Undeb Bedyddwyr Cymru 28 aelod ychwanegol o Undeb Bedyddwyr Prydain Fawr ac nid yw'r rhain wedi cael eu cynnwys yn y ffigurau.

Roedd aelodau'r CYSAG yn poeni am y ffigurau a ddarparwyd ar gyfer yr Eglwys Cristnogol, yn enwedig yr Eglwys Bentecostaidd a'r Eglwys Arloesi (*Pioneer Church*), y gellid eu labelu'n eglwys carismataidd, gyda nifer o aelodau gweithgar iawn. Amlygwyd y byddai'r ffigurau ar gyfer yr eglwys hyn, pe byddent yn cael eu cyfuno, yn uwch na'r ffigurau ar gyfer y cynrychiolwyr Cristnogol presennol sydd wedi cael eu rhestru yn yr adroddiad.

Cafwyd trafodaeth ynglŷn â newid cyfansoddiad y CYSAG i sicrhau mwy o gydraddoldeb ac amrywiaeth. Awgrymwyd y dylid edrych ar aelodaeth bresennol y CYSAG ac ystyried gwahodd gwahanol eglwys gyda mwy o aelodau i ymuno â'r CYSAG.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y byddai'n hapus i ofyn am ragor o gyngor cyfreithiol ar y mater hwn a chynnal adolygiad maes o law yn sgil y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfarfod heddiw mewn perthynas â'r enwadau crefyddol sy'n cael eu cynrychioli ar y CYSAG ar hyn o bryd.

PENDERFYNWYD: -

- **Bod y CYSAG yn argymhell bod y Cyngor llawn yn cytuno i addasu enw'r CYSAG i CYS a bod ei Gylch Gorchwyl yn cael ei gynnwys yng Nghyfansoddiad y Cyngor gan y Swyddog Monitro, yn unol â'r gofyniad cyfreithiol ar gyfer Y CYS; ac**
- **Bod y Cyngor Sir yn cymryd camau priodol er mwyn sicrhau bod yr aelodaeth y CYS yn gymesur â chryfder pob crefydd, enwad, neu argyhoeddiad athronyddol anghrefyddol, yn ei ardal leol;**

- **Bod y Cyngor llawn, yn ei gyfarfod ar 7 Mawrth 2024, yn cytuno bod aelodaeth y CYS yn cynnwys cyfanswm o 9 sedd, yn cynnwys 6 sedd ar gyfer yr aelodau presennol a 3 sedd ychwanegol newydd, fel a ganlyn: -**
 - **Dyneiddwyr y DU**
 - **Islam**
 - **Tystion Jehova**
- **Bod adolygiad pellach yn cael ei gynnal o'r seddi Cristnogol presennol (gan felly eithrio'r Tystion Jehova o'r ymgynghoriad nesaf) yn dilyn sylwadau a wnaethpwyd pan ymgynghorwyd gyda'r CYSAG a'r ffigyrau sydd wedi dod i law.**

7. UNRHYW FATER ARALL

Adroddodd yr Uwch Reolwr Cynradd ei fod yn paratoi Adroddiad Blynyddol drafft a fydd yn cael ei gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y CYSAG.

8. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Nodwyd y bydd cyfarfod nesaf y CYSAG yn cael ei gynnal Ddydd Mercher, 17 Gorffennaf 2024 am 2:00 pm.

Daeth y cyfarfod i ben am 12:40 pm

**CYNGHORYDD NON DAFYDD
CADEIRYDD**

**Cyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru
Sir Gaerfyrddin**
cyfarfod rhithwir trwy Zoom
Dydd Mawrth 5 Mawrth 2024
10.30 am - 1.00 pm

Yn bresennol

<p>Ynys Môn / Anglesey Arfon Wyn (AW)</p> <p>Blaenau Gwent Kathy Riddick (KR)</p> <p>Pen-y-bont ar Ogwr / Bridgend Edward Evans (EE) Alice Parry (AP) Donna Graves (DG)</p> <p>Caerffili/ Caerphilly</p> <p>Caerdydd / Caerdydd Donna Graves (DG) Rheinallt Thomas (RT)</p> <p>Sir Gaerfyrddin / Carmarthenshire Keith Evans (KE) Jennifer Harding-Richards (JHR) Gareth Morgan (GM)</p> <p>Ceredigion Rhianydd James (RJ) MMC Morgan</p> <p>Conwy Roger Boon (RB) Phil Lord (PL) Nicholas Richter (NR)</p>	<p>Sir Ddinbych / Denbighshire Jennie Downes (JD) Phil Lord (PL)</p> <p>Sir y Fflint / Flintshire Vicky Barlow (VB) Catherine McCormick (CM)</p> <p>Gwynedd Meryl Roberts (MR) Eurfryn Davies (ED)</p> <p>Merthyr Tudful / Merthyr Tudful Donna Graves (DG)</p> <p>Sir Fynwy / Monmouthshire Louise Brown (LB) Rachel Buckler (RBU)</p> <p>Castell-nedd Port Talbot / Castell- nedd a Port Talbot Nia Jenkins (NJ) Rachel Samuel (RS)</p> <p>Casnewydd / Casnewydd</p> <p>Sir Benfro / Pembrokeshire</p> <p>Powys John Mitson (JM)</p>	<p>Rhondda Cynon Taf Mathew Maidment (MM) Donna Graves (DG)</p> <p>Torfaen Cyng Lucy Williams</p> <p>Bro Morgannwg / Bro Morgannwg Donna Graves (DG) Kathy Riddick (KR) Tyler Saunders (TSA)</p> <p>Wrecsam / Wrexham Tania ap Siôn (TS) Libby Jones (LJ) Hugh Jones (HJ)</p> <p>SACs to be confirmed?</p> <p>Ali Mahamad Alison Harding Amanda Davies Delyth Jones Michael Thomas N Haran Paul Davies Owen SC Ann</p>	<p>Sylwedyddion:</p> <p>MAGC Paul Morgan (PM)</p> <p>CBAC Chris Owens (CO)</p> <p>Estyn Aranwen Morgans-Thomas (AMT)</p> <p>Yr Eglwys yng Nghymru Elizabeth Thomas (ET)</p> <p>Gwasanaeth Addysg Gatholig Angela Keller (AK)</p> <p>Cymwysterau Cymru Kate Russell (KRU)</p> <p>NAPfRE Phil Lord</p> <p>Cofnodion (o'r recordiad) Jo Nicholls (JNI)</p> <p>Cyfieithydd: Sioned Jones</p>
---	---	---	--

Cofnodion y cyfarfod

1. Cyflwyniad a chroeso

Croesawodd TaS yr aelodau i gyfarfod y Gwanwyn a diolchodd i CYSAG/CYS Sir Gaerfyrddin a'r ALI am gynnal y cyfarfod.

Rhoddodd Gareth Morgan, Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant groeso cynnes a diolchodd i CYSAG/CYSAG a CCYSAGC am drefnu'r cyfarfod.

Cyflwynodd GM y cyfarfod yn swyddogol gyda'r canlynol:

Mae Sir Gaerfyrddin yn cefnogi 27,000 o ddysgwyr mewn 108 o ysgolion a lleoliadau. Mae cefndir GM yn y sector cynradd, cyn-brifathro oedd yn arfer dysgu Addysg Grefyddol.

Gan fod y byd yn newid yn barhaus, gyda'r dioddefaint yn Gaza a'r rhyfel yn Wcraïn, mae angen sicrhau bod addysg yng Nghymru yn parhau'n gyfoes ac yn berthnasol i ddinasyddion heddiw. Mae pob ysgol ar daith gyffrous gyda chwricwlwm sy'n berthnasol a lleol i gyflawni gofynion y cymunedau.

Mae hon yn dasg enfawr i sicrhau bod lle i bob agwedd ar y profiad dysgu, gan gynnwys CGM o fewn ei le haeddiannol yn y Dyniaethau.

CGM yw un o agweddau pwysicaf y cwricwlwm. Bydd CGM yn cyfoethogi'r cwricwlwm trwy wneud plant a phobl ifanc yn wybodus, yn ymwybodol ac yn parchu'r byd a'r bobl sydd ynddo. Mae'n faes pwysig i sicrhau bod dysgwyr yn gallu ymgysylltu ag ystod eang o gysyniadau crefyddol ac anghrefyddol er mwyn datblygu'n bobl egwyddorol. Mae gennym gyfrifoldeb fel pob ALI i gael maes llafur cytunedig yn ei le ar gyfer CGM a monitro hwn.

Diolchodd GM i GYSAG/CYS Sir Gaerfyrddin am eu gwaith yn unol â'r ddeddfwriaeth a'r canllawiau.

Lluniwyd y maes llafur i helpu athrawon ac i'w cefnogi gydag argymhellion a chanllawiau. Mae'n faes llafur hyblyg sy'n addas ar gyfer eu hanghenion. Rydym wedi nodi bod angen cymorth ac mae Sir Gaerfyrddin yn cynnig cyfleoedd dysgu proffesiynol sy'n cynnwys y gymuned Dysgu Proffesiynol ar MS Teams, sesiynau misol i athrawon a chyfarfodydd rhwydwaith bob tymor ar gyfer athrawon CGM uwchradd ynghyd ag ystod eang o adnoddau. Gobeithio y bydd hon yn sesiwn ddefnyddiol i rannu syniadau.

Diolchodd GM i bawb am fynychu.

Rhannodd Jennifer Harding Richard fideo o waith diweddar CYSAGau Sir Gaerfyrddin.

2. Myfyrdod tawel

Cyflwynodd TaS PL ac arweiniodd ef fyfyrdod tawel i gofio a diolch am fywyd a gwaith Bethan James, cydweithiwr gwerthfawr o CCYSAGC a PYCAG a fydd yn cael ei cholli'n fawr.

PL: Roedd yn sioc fawr yn y flwyddyn newydd i glywed bod Bethan wedi marw. Roedd hi'n gydweithiwr gwych ac yn ffrind mawr i mi a llawer o ymarferwyr CGM eraill ledled Cymru. Roedd Bethan yn ymgorffori cariad o fewn addysg. Dangosodd ofal a charedigrwydd tuag at y disgyblion ac at yr athrawon. Pan oedd ysgolion i fod i gael ymweliad gan Estyn, byddai Bethan yn pobi cacennau ac yn rhoi anogaeth i staff yr ysgolion yr oedd yn gweithio gyda nhw. Roeddwn i'n meddwl bod Bethan yn ymgorfforiad o'r cariad y soniodd Steve Davis amdano beth amser yn ôl mewn cynhadledd yn Llandudno. Dywedodd mai'r un peth sydd ar goll yn y system addysg yw 'cariad'. Mae'n rhywbeth rwy'n ceisio ei efelychu yn fy ngwaith. Byddaf bob amser yn ei chofio am ddangos y cariad ymarferol hwnnw o fewn y system addysg, a rhywbeth yr wyf yn gobeithio sy'n byw'n hir yn y bobl sydd wedi ei hadnabod ac sy'n byw'n hir yn fy ymwneud ag ysgolion. Bydd colled fawr ar ôl Bethan.

Diolchodd TaS i PL a chafwyd cyfnod byr o dawelwch i gofio am Bethan.

3. Ymddiheuriadau

Derbyniwyd ymddiheuriadau oddi wrth y Parchg David **Brownnutt** o CYSAG/CYS RhCT, Hayley Jones o GYSAGau/CYS EAs, Paula Webber o Bwyllgor Gweithredol CCYSAGauC a PYCAG, y Cynghorydd Martin Palfreyman, y Cynghorydd Mansell Charles, a Mrs Helen Gibbon o Sir Gaerfyrddin, a Linda Maddock. Ni chofnodwyd unrhyw ymddiheuriadau eraill.

4. Cofnodion y cyfarfod diwethaf, Zoom, 25 Hydref 2023

Gwiriwyd y cofnodion.

GWEITHREDU : LJ i gadarnhau enwau llawn David a Jane.

GWEITHREDU : Ychwanegu Rhianydd James, Ceredigion at y rhestr o fynychwyr

Gyda'r cywiriadau uchod wedi eu gwneud, cynigiodd EE ac eiliodd RS fod y cofnodion yn gofnod cywir o'r hyn a ddywedwyd yn y cyfarfod diwethaf. Bydd TaS yn llofnodi'r cofnodion ac yn eu hanfon at AP i'w ffeilio.

5. Materion yn codi o gofnodion y cyfarfod diwethaf.

Ymdrinnir ag unrhyw faterion sy'n codi ar yr agenda hon neu maent yn cael eu dilyn i fyny ar hyn o bryd.

6. Materion Llywodraeth Cymru [LIC]

Rhoddodd RS y diweddariad canlynol gan Lywodraeth Cymru:

Cynhaliwyd y cyfarfod diwethaf ar 29 Tachwedd 2023. Yn bresennol roedd RS, LJ a TaS o Gymdeithas CYSAGau Cymru a John Pugsley (JP), Kerry Davies (KD) a Caitlin Doyle (CD) o LIC.

Tair prif eitem ar yr agenda:

1) Diweddariadau o gwestiynau CCYSAGauC a anfonwyd ymlaen llaw:

- Cais am ddiweddariad ar yr adolygiad maes llafur cytunedig a gynhaliwyd gan CCYSAGauC ar ran Llywodraeth Cymru

Mae LIC wedi bod mewn cysylltiad â sawl CYSAG/CYS ers yr adolygiad anffurfiol ac mae'n cynnal trafodaethau gydag ALLau lle codwyd pwyntiau yn yr adolygiad. Diolchodd LIC i CCYSAGC a'r aelodau a gynhaliodd y gwaith ar yr adolygiad. Mae'r drafodaeth hon am y maes llafur cytunedig bellach wedi cau ac yn nwylo LIC.

- Cwestiwn ar y diffiniad o grefydd yn y crynodeb cyfreithiol ar Hwb

Darparodd LJ y cyd-destun; mae'r drafodaeth hon yn dilyn ymlaen o'r cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd gyda LIC a CCYSAGauC lle'r oedd Lloyd Hopkin yn bwriadu siarad â'r gwasanaethau cyfreithiol. Cadarnhaodd KD fod trafodaeth fewnol wedi'i chynnal gyda'r gwasanaethau cyfreithiol ac y bydd y canlyniad yn cael ei rannu gyda CCYSAGC. Nid oedd diweddariad ysgrifenedig gan LIC wedi'i dderbyn adeg y cyfarfod hwn.

- Diweddarau adolygiad o'r Adroddiadau Blynyddol

Cwblheir yr adroddiadau blynyddol hyn gan bob CYSAG/CYS. Cadarnhaodd LLC nad yw wedi cwblhau unrhyw waith ar yr adroddiadau blynyddol o ran addasiadau i'r cwricwlwm newydd. Mae LIC wedi gofyn i CCYSAGauC a PYCAG anfon manylion at KD a JP ynghylch pam fod angen adolygiad o'r adroddiadau blynyddol.

Y camau nesaf i Bwyllgorau Gwaith CCYSAGauC a PYCAG fydd cydweithio i lunio ymateb i gyfiawnhau'r angen i edrych ar yr adroddiadau blynyddol.

2) Argyfwng recriwtio

- Gostyngiad yn y niferoedd sy'n cymryd Astudiaethau Crefyddol ar lefel TGAU a Safon Uwch.
- Gostyngiad israddedigion Addysg Grefyddol.
- Lleihad yn niferoedd y cyrsiau AGA, a'r cymhwyster sylfaen CGM y mae CCYSAGauC wedi bod mewn trafodaethau yn ei gylch gyda Cymwysterau Cymru.

Cynhaliwyd y cyfarfod hwn cyn i Gymwysterau Cymru ryddhau canlyniadau ei ymgynghoriad a chyhoeddi ei benderfyniadau.

- Awgrymodd GW y dylai CCYSAGauC a PYCAG gysylltu â Kevin Palmer (KP) gyda'u pryderon. Mae KP yn goruchwyllo Addysg Gychwynnol Athrawon o fewn Llywodraeth Cymru.
- Cadarnhaodd LIC nad yw'n ymwneud â chymwysterau na nifer y cofrestrïadau. Dywedodd LIC mai dewis ysgol yw pa gymwysterau sy'n cael eu cwblhau gan ddysgwyr. O ran y cymhwyster sylfaen CGM, cynghorodd LIC CCYSAGauC i gysylltu â Cymwysterau Cymru sy'n gorff annibynnol. Mae LIC hefyd yn cyfarfod â Cymwysterau Cymru a chynigiodd awgrymu bod Cymwysterau Cymru yn aros tan ar ôl yr ymateb i'r ymgynghoriad i siarad â rhanddeiliaid CCYSAGauC a PYCAG. Wedi hynny cyheoddwyd yr ymgynghoriad ym mis Ionawr.
- Mae CCYSAGauC wedi cyfarfod â Cymwysterau Cymru a bydd hyn yn cael ei adrodd yn ddiweddarach yn y cyfarfod hwn.
- Mae cyfarfod gyda Kevin Palmer a CCYSAGauC bellach wedi'i drefnu ar gyfer 20 Mawrth i drafod pryderon CCYSAGauC.

3) Cais i dynnu'n ôl ar sail grefyddol yn seiliedig ar ddau ymholiad o ran CGM a nofio

- Rhannodd LJ y cyd-destun, a chafodd ei drafod yn drylwyr.
- Gan nad yw LIC wedi clywed gan bennaethiaid yn uniongyrchol fod hyn yn broblem, nid yw LIC yn ei weld fel mater arwyddocaol ac ni fyddai'n ystyried darparu arweiniad. Awgrymir fod Pensaethiaid i barhau i gael cyngor gan ymgynghorwyr a swyddogion cymorth ym mhob ALL.
- Gyda'r ymholiad nofio, dywedodd LIC fod hwn yn fater i dîm iechyd a lles LIC. Dywedodd LIC mai'r adran Maes Dysgu a Phrofiad o fewn Llywodraeth Cymru ddylai fod y pwynt cyswllt cyntaf yn hytrach nag asiantaethau eraill fel Nofio Cymru.
- Mae CCYSAGauC yn derbyn ceisiadau am gymorth mewn perthynas â'r hawl i dynnu'n ôl o CGM. O ganlyniad i'r cyfarfod hwn, nod CCYSAGauC yw cadw cofnodion o'r ceisiadau hyn gyda'r adborth cyfatebol. Os derbynnir ail ymholiad, byddai CCYSAGauC yn gallu cynnal cysondeb yn yr adborth a ddarperir.

4) Adnoddau dysgu proffesiynol

- Dyma'r adnoddau y mae CCYSAGauC yn eu datblygu ochr yn ochr â LIC.
- Gofynnodd CCYSAGauC am ddiweddariad ar ymrwymiad LIC i fodiwlau ychwanegol a'r tri modiwl presennol sy'n dal i gael eu datblygu.
- Cydnabu LIC fod yna gyfyngiadau cyllidebol a fydd yn effeithio ar y gwaith y gellir ei gomisiynu.
- Pwysleisiodd CCYSAGauC pa mor ddefnyddiol oedd Rachael Hicks (RH) o LIC. Mae Kerry Davies am gysylltu â Rachael Hicks i gael syniad cliriach o'r adnoddau sy'n anghyflawn ac yn aros i gael eu cwblhau a beth sy'n bosibl i'w gwblhau. Mae diweddariad, bydd hyn yn cael ei drafod yn ddiweddarach yn y cyfarfod.
- Fe wnaethom rannu gwybodaeth am y gynhadledd sydd i ddod ac integreiddio'r Gweinidog Addysg yn y gynhadledd. Bydd hyn yn cael ei drafod yn ein cyfarfod nesaf gyda LIC.
- RT: A oes unrhyw wybodaeth am benodiad newydd ar gyfer mis Ionawr a'r adran sy'n cael ei harwain gan Mr George i gynhyrchu adnoddau ar gyfer y cwricwlwm newydd?
- RS: Na, hyd nes y bydd LIC yn cynnal adolygiad o'r adnoddau ar Hwb. Awgrymwn i ni godi hyn yn y cyfarfod nesaf. Mae'n ddyddiau cynnar o hyd ynglŷn â'r penodiad hwn.
- KE: Diolchodd i CCYSAGC am fynd â'r cwestiynau i LIC. Mae'n ymddangos bod diffyg penderfyniadau pendant gan LIC - mae'n bwysig bod CGM yn cael ei sefydlu'n iawn yn ein hysgolion ac mae'n siomedig bod oedi.
- RS: Mae hi bob amser yn her gweithio gyda sefydliad mawr gyda phobl amrywiol sydd â gwahanol gyfrifoldebau. Cadarnhaodd RS y bydd CCYSAGauC yn parhau i wthio ei hagenda gyda LIC ac i ailedrych ar faterion, pan fo angen, er mwyn i LIC gyflawni ei hymrwymiad.
- RBU: Gan fy mod yn newydd i'r cyfarfod hwn hoffwn gael gwell dealltwriaeth o'r gweithrediadau. Pam fod yna dri chynrychiolydd CCYSAGC yng nghyfarfodydd Llywodraeth Cymru?
- RS: Mae gan CCYSAGauC Bwyllgor Gweithredol. Pan fydd cyfarfodydd allanol, rydym yn sicrhau bod cynrychiolydd o'r Pwyllgor Gwaith yn bresennol, sef Cadeirydd CCYSAGauC fel arfer, cynrychiolydd PYCAG ac unigolion eraill sydd ar gael sydd â'r arbenigedd yn y maes i'w drafod.

GWEITHREDU: Yng nghyfarfod nesaf LIC, CCYSAGC i ofyn a oes unrhyw wybodaeth am benodiad newydd ar gyfer mis Ionawr a'r adran sy'n cael ei harwain gan Mr George i gynhyrchu adnoddau ar gyfer y cwricwlwm newydd.

7. Adnoddau Dysgu Proffesiynol Cenedlaethol

Cyfarfu TaS ac LJ â chydweithiwr yn LIC, Rachael Hicks (RH) ar y 31 Ionawr 2024. Roedd RH yn gallu cadarnhau y bydd y rhestr chwarae newydd ar gyfer llywodraethwyr ysgol ar gael ar Hwb yn fuan. Mae mewn ciw yn aros i'w gyhoeddi.

Mae TaS ac LJ wedi cefnogi RH i brosesu'r tair rhestr chwarae sgiliau trawsgwricwlaidd trwy'r grŵp cyfeirio a gwneud y diwygiadau angenrheidiol. Mae'r tair rhestr chwarae hyn bellach gyda thîm Hwb sy'n gweithio ar gwestiynau heb eu hateb ar degwch yn y Gymraeg.

Mae dwy restr chwarae arall ar y gweill sydd angen rhywfaint o waith 1) CGM yn y Dyniaethau a 2) CGM ac Addysgeg. Y gobaith yw y bydd Llywodraeth Cymru yn caniatáu i CCYSAGC gefnogi datblygiad terfynol y ddwy restr chwarae hyn gan fod CCYSAGauC yn teimlo eu bod yn hynod ddefnyddiol i ymarferwyr ledled Cymru. Mae CCYSAGauC yn aros am gadarnhad gan RH i roi sêl bendith i ddatblygiad terfynol y ddwy restr chwarae.

8. Cynhadledd CCYSAGauC

Rhannodd TaS gyflwyniad yn rhoi diweddariad ar gynhadledd CCYSAGauC. Mae CCYSAGauC yn gweithio mewn partneriaeth â PYCAG. Ariennir y gynhadledd yn llawn gan CCYSAGauC. Mae am ddim i bob CYS sy'n aelod, ac i'r ymarferwyr hynny sy'n gweithio yn yr awdurdodau lleol cyfatebol.

Nodau'r gynhadledd yw:

- Dathlu crefydd, gwerthoedd a moeseg (CGM) yn y Cwricwlwm i Gymru
- Darparu cyfleoedd dysgu proffesiynol sylweddol i'n Haelodau CYS a'u hysgolion
- Cynnig cyfleoedd i godi a thrafod materion sy'n wirioneddol bwysig i CGM yng Nghymru
- Creu cysylltiadau a rhannu mewnwelediadau ledled Cymru.

Fformat y gynhadledd:

- Cyfres o seminarau diwrnod cyn ac ar ôl y gynhadledd ar-lein (tymor yr haf)
- Diwrnod y Gynhadledd, Prifysgol Wrecsam ar 13 Mehefin 2024.

Anogodd TaS aelodau CCYSAGauC i barhau i roi cyhoedduswydd mor eang â phosibl i'r digwyddiad er mwyn i gynifer o bobl â phosibl elwa ar y cyfle dysgu proffesiynol hwn. Mae'r manylion ar gael ar hafan gwefan CCYSAGauC a'r ddolen i archebu lle ar gyfer diwrnod y gynhadledd yw <https://forms.office.com/pages/responsepage.aspx?id=-DqPEA6XUUSU-gGFWgFoUuVbWoO7EM5EqaUPjo4xdRFUN1RNTEVTMEIMUDFNUVraSzIYQ4jZPT>

Rhannodd TaS raglen ddrafft diwrnod y gynhadledd a oedd yn cynnwys hyd yn hyn:

9.30	Croeso (Neuadd William Aston)
9.45 – 10.15	Prif Araith 1 (William Aston Hall): Y Gweinidog Addysg. Fideo'r gynhadledd: Gwerth CGM
10.15 – 10.50	Prif Araith 2 (Neuadd William Aston): Yr Athro Graham Donaldson – mapio'r daith
11.00 – 12.00	Gweithdai: arfer sy'n dod i'r amlwg mewn CGM (3 sesiwn gyfochrog) a. Dysgu gyda hanes am oddefgarwch crefyddol a heddwch: CGM a'r prosiect RETOPEA b. Gwyddoniaeth a CGM (cynradd) c. Enghraifft o arfer sy'n dod i'r amlwg (i'w gadarnhau)
12.00 – 12.45	Cinio
12.45 – 13.35	Trafodaeth banel: Plwraliaeth a CGM (Neuadd William Aston)
13.40 – 13.50	Prif siaradwr 3 (Neuadd William Aston) Esgob Llandaf, y Gwir Barchedig Mary Stallard: Arwyddocâd CGM i bobl ifanc (Ffilm)
14.00 – 15.00	Gweithdai: arfer sy'n dod i'r amlwg mewn CGM (3 sesiwn gyfochrog)

- a. Ysbrydoli pobl ifanc i ddilyn TGAU / Lefel A ac astudio CGM ymhellach.
- b. Enghraifft o arfer sy'n dod i'r amlwg (i'w gadarnhau)
- c. Athroniaeth i Blant (P4C) yn CGM

15.05 – 15:30 Geiriau cloi ac agor y Cyfarfod Blynyddol (Neuadd William Aston)

Mae'r seminarau ar-lein: cyn diwrnod y gynhadledd fel a ganlyn:

Seminar 1: (23/04/24, 16.30 - 18.00) - Cyflwyniad i CYS / CYSAG: Beth sydd angen i chi ei wybod?

Seminar 2: (30/04/24, 18.30 - 19.30) - Sut olwg sydd ar CGM yn y lleoliad blynyddoedd cynnar?

Seminar 3: (07/05/24, 18.30 - 19.30) - Datblygu empathi trwy stori yn y lleoliad meithrin.

Seminar 4: (14/05/24, 16.30 - 18.00) - Nesáu at gynllunio CGM: Ystyried y Canllawiau CGM

Seminar 5: (21/05/24, 16.30 - 18.00) - Materion sensitif yn CGM: Gwrthdaro

Mae'r seminarau ôl-gynhadledd yn cael eu cwblhau ar hyn o bryd.

Dolen gofrestru seminar ar-lein:

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=-DqPEA6XUUSU-gGFWgFoUuVbWoO7EM5EqaUPjo4xdRFUOE1BQIRFM1c3V0NFSEITM0pWVjZLUUU0Ry4u>

TaS: Unrhyw gwestiynau sydd gennych neu unrhyw beth y gall CCYSAGauC ei wneud i hwyluso neu ddarparu gwybodaeth am y gynhadledd, cysylltwch â ni.

GWEITHREDU: Mae'r cyflwyniad hwn i'w anfon at aelodau CCYSAGauC gyda dolenni cofrestru wedi'u cynnwys.

9. Cymwysterau

- Cymwysterau Cymru (CC)

LJ: Mae CC wedi cyhoeddi ei adroddiad ymgynghori, sy'n cynnig esboniad manwl o'r penderfyniadau y maent wedi'u gwneud ar gyfer cymwysterau 14 i 16 a fydd yn sefyll ochr yn ochr â'r cymwysterau TGAU. Y prif benderfyniad y mae CCYSAGauC am dynnu sylw'r pwyllgor hwn ato yw penderfyniad Cymwysterau Cymru i beidio â bwrw ymlaen â chymhwyster sylfaen annibynnol mewn CGM. Cafwyd peth siom a dryswch i'r penderfyniad hwn, yn enwedig gan fod 61% o'r rhai a ymatebodd i'r ymgynghoriad yn cefnogi cymhwyster annibynnol i CGM.

Un o'r rhesymau mwyaf cyffredin a nodwyd yn yr adroddiad gan y rhai nad oeddent o blaid cymhwyster annibynnol oedd nad oedd CGM yn addas ar gyfer cael ei asesu trwy gymhwyster ffurfiol. Credaf y byddai llawer ohonom yn gwrthbrofi'r pwynt hwn, yn fy marn broffesiynol i ac fel aelod allweddol o'r tîm a ddrafftiodd y canllawiau CGM, gellir ei asesu drwy gymwysterau ffurfiol. Dyma sgwrs y gall CCYSAGauC ei chael gyda Cymwysterau Cymru wrth i ni symud ymlaen.

Mae CC wedi ychwanegu tair uned sgiliau bywyd newydd at y cynigion yn lle hynny. Ac maen nhw'n dweud y bydd y rhain yn rhoi cyfleoedd i ystyried ac archwilio nifer o'r pynciau CGM a nodir yn y canllawiau cwricwlwm. Bydd canolfannau'n gallu dewis i ba raddau y maent yn ymgorffori cyflwyno'r unedau hyn er mwyn bodloni eu gofynion statudol. Bydd dysgwyr hefyd yn gallu dewis testunau sy'n gysylltiedig â CGM ar gyfer eu cymhwyster prosiect personol. Darperir cyfleoedd pendant o fewn y cynnig ehangach sydd â photensial, ond mae'n mynd i ddibynnu ar y penderfyniadau a wneir ar lefel ysgol leol ynghylch a fydd dysgwyr yn gallu ennill cymhwyster ar gyfer CGM gorfodol. Fel y soniodd RS yn gynharach, cyfarfu swyddogion CCYSAGauC â chydweithwyr o Cymwysterau Cymru cyn cyhoeddi'r adroddiad, i wrando ar y rhesymeg ac i geisio deall y penderfyniad. Roedd yn gyfarfod cadarnhaol a bydd CCYSAGauC yn parhau i siarad â Cymwysterau Cymru ac yn eu cefnogi i sicrhau cymaint ag y gallwn, y bydd yr unedau hyn yn briodol ac yn darparu cyfleoedd cyfoethog ac ystyrlon i CGM sy'n ystyried y canllawiau a'r meysydd llafur cytunedig yng Nghymru.

CAM GWEITHREDU : Os oes unrhyw beth yr hoffai CYS i ni ei godi gyda Cymwysterau Cymru yn y cyfarfodydd hyn, a fydddech cystal â hysbysu CCYSAGauC yn ysgrifenedig drwy e-bost naill ai i mi neu i'n hysgrifennydd, AP.

- **Cymhwyster cydraddoldeb ac amrywiaeth (NCFE) / Agored Cymru – Archwilio bydolygon**
- Bydd y cymhwyster Cydraddoldeb ac Amrywiaeth trwy NCFE a chymhwyster Archwilio Bydolwg Agored Cymru ill dau yn parhau tan fis Medi 2027. Ond ym mis Medi 2027, ni fyddant yn bodoli mwyach. Bydd proses dendro ar gyfer unedau'r gyfres sgiliau, a bydd NCFE ac Agored Cymru yn gallu gwneud cais am gontractau i ddarparu'r cymwysterau ar gyfer yr unedau CGM. Gan fod llawer o'n hysgolion yn cynnig eu dysgwyr ac yn gweithio'n galed iawn i ddarparu adnoddau ar gyfer y cymwysterau hyn, mae'n gadarnhaol y gallai Agored Cymru a NCFE barhau i gymryd rhan.
- Ni fwriedir i'r unedau CGM arfaethedig yn y gyfres sgiliau hon gefnogi'r holl ganllawiau statudol yn y maes hwn, maent yn cynnwys ffydd a chredoau yn y gymuned leol, dewisiadau moesegol, a gwerthoedd am oes. Bydd CCYSAGauC yn cyfarfod â Cymwysterau Cymru yn rheolaidd i'w cefnogi gyda'r gyfres sgiliau.
- O ran dysgu 14 i 16, ac mewn perthynas â chymwysterau, mae ymgynghoriad gan Lywodraeth Cymru ar agor ar hyn o bryd ar y canllawiau statudol drafft i ddysgwyr 14 i 16: <https://www.llyw.cymru/dysgu-14-16- dan-gwricwlwm-cymru>.
- Y dyddiad cau ar gyfer yr ymgynghoriad yw 8 Mai 2024. Mae amser i'ch CYS ymateb neu gallwch ymateb yn bersonol.
- Yr unig beth yr ydym am ei wneud yw tynnu sylw at adran 5.12 ar y dyniaethau sydd ar dudalen 16 o'r canllawiau drafft, sy'n dweud y canlynol: Er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth, rhaid i ysgolion barhau i ddarparu addysg CGM i bob dysgwr ym mlynnyddoedd 10 ac 11 yn unol â gofynion y Ddeddf a chanllawiau CGM. Fodd bynnag, mae hyn ar wahân i'r gofynion i sicrhau dysgu yn y maes hwn. Nid oes angen i'r dysgu hwn arwain at unrhyw gymhwyster penodol. Mater i ysgolion fydd cynllunio'r dull mwyaf priodol i ddiwallu anghenion eu dysgwyr'. Teimlai swyddogion CCYSAGauC ei bod yn gadarnhaol fod CGM yn cael ei gynnwys yn y canllawiau ac yn cael ei amlygu fel pwnc gorfodol y mae'n ofynnol i ysgolion ei addysgu hyd at 16 oed.
- KRU : Nid yw CC wedi gwneud penderfyniadau ar bob cymhwyster a dyna pam mae'r polisi dynodi yn bwysig. Felly, os oes gennych ddymuniadau penodol, neu bethau y credwch y dylem eu gwybod, mewn perthynas â chymwysterau amrywiol, cwblhewch yr ymgynghoriad a bydd hyn yn llywio ein penderfyniadau o ran cymwysterau presennol ('Ein Dull Arfaethedig o Ddynodi 14-16' - <https://dweudeich.dweud.cymwysterau.cymru/blue-dull-arfaethedig-i-ddynodi-cymwysterau-14-16> Dyddiad Cau: 14 Mai 2024). I roi'r cyd-destun ichi, roedd yn rhaid datblygu'r TGAU newydd, mewn Astudiaethau Crefyddol, er enghraifft, oherwydd y cwricwlwm newydd a chawsom y dasg o ddatblygu TGAU a wnaed ar gyfer Cymru i ddelio â'r cwricwlwm. Mae llawer o gymwysterau yn bodoli nad ydynt yn cael eu gwneud ar gyfer cymwysterau Cymru felly dyna pam y bu angen inni gyfeirio'n ôl a dyna pam y mae'r ymgynghoriad yn bwysig, felly os oes gennych farn benodol ar y cymwysterau presennol nad ydynt yn gymwysterau TGAU yn arbennig, cwblhewch yr ymgynghoriad hwnnw a'i rannu gyda chydweithwyr hefyd.
- Diolchodd TaS i KRU am ei chefnogaeth a'i gwaith gyda CCYSAGauC trwy gydol y broses hon wrth ddatblygu cymwysterau newydd.
- MM : Cwestiwn i LJ - o ble oeddech chi'n dyfynnu pan wnaethoch chi sôn ei bod hi'n dal yn orfodol i ysgolion fod yn cyflwyno CGM i flwyddyn 10 ac 11 hyd yn oed pan nad oes arholiad cymhwyster. Mae'n ddefnyddiol i ysgolion ddefnyddio'r cyswllt hwnnw i gyflwyno i uwch reolwyr.
- LJ: Mae hyn yn uniongyrchol o'r canllawiau drafft yr ymgynghorwyd arnynt ar gyfer 14 i 16 oed a elwir yn [ganllawiau statudol drafft i ddysgwyr 14 i 16 oed](#).
- RB: Mae'r penderfyniad i beidio â bwrw ymlaen â chymhwyster annibynnol yn benderfyniad llym o'n safbwynt ni. A oeddech chi'n teimlo bod hwn yn benderfyniad gwleidyddol a oedd yn anwybyddu'n llwyr yr holl adborth o'r ymgynghoriad? Ydych chi'n meddwl bod angen i CCYSAGC newid ei strategaeth wrth arfer ei ddylanwad yn y maes hwn o'r cwricwlwm? Roeddwn yn ffodus iawn yn ddiweddar i gael gwahoddiad i'r fforwm penaethiaid cynradd lleol i siarad am CYSAG. Yn ddiddorol ddigon, dim ond un person oedd wedi darllen adroddiad cynhwysfawr CYSAG.
- LJ: Ni allaf ateb eich cwestiwn cyntaf ynghylch a oedd yn benderfyniad gwleidyddol ond mae CCYSAGauC yn meddwl nad oedd yn benderfyniad gwleidyddol. Roedd yn gyfarfod

cadarnhaol gyda CC. Gwrandawodd CCYSAGauC ar y rhesymau pam y daethpwyd i'r penderfyniad er ei bod yn bosibl nad ydym yn cytuno â'r penderfyniad terfynol. Efallai bod hynny'n rhywbeth y gallech chi ei godi gyda CC o'ch CYSAG lleol.

Fel yr ymgynghoyrdd ar gyfer Wrecsam, rydym yn edrych ar sut i annog ysgolion i fuddsoddi yn eu hadrannau AG a CGM. Nid yw'n hawdd chwilio am atebion gwahanol. Mae fy mhresenoldeb yng nghyfarfodydd Cymdeithas Penaethiaid Uwchradd Wrecsam, a'r Ffederasiwn Penaethiaid Cynradd wedi helpu. Mae hyn yn rhywbeth y gallai awdurdodau lleol a CYSau eraill ystyried ei wneud eu hunain. Efallai y bydd angen i CCYSAGauC ystyried strategaeth newydd ac mae hyn yn rhywbeth y gallai'r Pwyllgor Gwaith ei drafod.

- KRU: Mae Cymwysterau Cymru yn gorff annibynnol. Gwneir y penderfyniad yn eithaf clir yn yr adroddiad penderfyniadau ynghylch pam na chafodd Cymwysterau Cymru gymhwyster CGM annibynnol. Roedd yn benderfyniad anodd, mae sgysiau gyda CCYSAGauC wedi bod yn parhau. Mae CC hefyd yn ymwybodol o faterion eraill yn y gofod hwn a'n bod yn dal i greu cymwysterau sy'n gysylltiedig â CGM ond nid cymhwyster sy'n CGM yn unig. O ran sefyllfaoedd parhaus, mae mwy o waith gan Cymwysterau Cymru i egluro ein rôl, ac efallai'r gwahaniaethau rhwng gofynion y cwricwlwm a'r gofynion, a all fod yn eithaf technegol, ond sy'n gysylltiedig â chymwysterau a sut y cânt eu greu. Argymhellwyd bod Cymwysterau Cymru yn rhoi mwy o wybodaeth, mwy o gyd-destun a mwy o wybodaeth gefndir i CCYSAGauC.
- LB: Nid wyf yn sicr pam na fyddai'r cymwysterau sgiliau hyn yn cyd-fynd â'r gofynion gorfodol ar gyfer CGM. Sut y bydd ysgolion yn llwyddo i addysgu hyn os nad yw'n gymhwyster? Ac a fyddai'n golygu bod yr elfen orfodol yn cael ei gadael allan oherwydd nad yw'n rhan o'r cymhwyster? Os bydd yr elfen orfodol yn cael ei haddysgu fel un nad yw'n gymhwyster yn y pen draw, yna efallai na fydd yn cael ei chymryd mor ddifrifol gan ddisgyblion yn yr ysgol.
- TaS: Mae'r rhain i gyd yn bwyntiau pwysig iawn, a bydd hyn yn parhau ar agenda CCYSAGauC.

CAM GWEITHREDU: CCYSAGauC i ystyried strategaethau newydd i arfer ei ddylanwad.

10. Beth mae Covid-19 yn ei ddatgelu i arbenigwyr addysg grefyddol yn Ewrop?

Rhannodd TaS gyflwyniad byr ar brosiect ymchwil yr helpodd CCYSAGC ei hwyluso ar y cyd ag aelodau eraill o Fwrdd EFTRE. Bydd y cyflwyniad hwn yn cael ei ddosbarthu gyda'r cofnodion.

Cyflwynwyd canlyniadau'r ymchwil mewn nifer o gynadleddau yn 2023, gan gynnwys cynhadledd EFTRE yn Rhufain ym mis Awst. Mae nifer o erthyglau yn cael eu cyhoeddi ar hyn o bryd mewn cyfnodolion rhyngwladol adnabyddus am addysg grefyddol.

Rhannodd AP ddolen i un o'r papurau a gyhoeddwyd yn ddiweddar sy'n fynediad agored: 'Gwnaeth Covid i mi feddwl amBeth sy'n wirioneddol bwysig mewn addysg grefyddol: Prosiect ymchwil Ewropeaidd' : <https://link.springer.com/article/10.1007/s40839-024-00225-4>

Mae erthygl arall yn y broses adolygu ar hyn o bryd ynglŷn â'r berthynas rhwng aflonyddwch cymdeithasol ac addysg grefyddol. Derbyniwyd crynodeb hefyd i ysgrifennu papur llawn ar gyfer rhifyn arbennig yn y *British Journal of Religious Education* ynghylch yr hyn y gall yr ymchwil hwn ei ddweud wrthym am dechnoleg ac addysg grefyddol. Yn ogystal, gwahoddwyd y grŵp ymchwil i gyflwyno erthyglau i gyfnodolyn Pwylaidd rhyngwladol a chyfnodolyn Groegaidd Rhyngwladol.

Mae CCYSAGauC eisiau rhannu'r ymchwil gyda chi i ddangos sut mae Cymru'n cymryd rhan mewn ymchwil sylweddol mewn addysg grefyddol ar lefel Ewropeaidd. Mae'n ennyn llawer iawn o ddiddordeb y tu allan i Gymru ar hyn o bryd. Byddai'n dda pe bai'n gallu ennyn rhywfaint o ddiddordeb yng Nghymru hefyd a chael cyhoeddu'rwydd.

11. Cyflwyniad PYCAG: CGM gwrthrychol, beirniadol a phlwrailiaethol yn y dosbarth cynradd

Llywyddwyd gan Elizabeth Thomas, Cyfarwyddwr Addysg Taleithiol yr Eglwys yng Nghymru

Rhoddodd ET gyflwyniad byr yn rhoi trosolwg o'r prosiect. Bydd copi o'r cyflwyniad yn cael ei ddsbarthu gyda'r cofnodion.

Cynhaliwyd y prosiect gyda'r nod o fod yn ddull ystafell ddsbarth ymarferol o ran sut y gallai gwrthrychol, beirniadol a phlwrailiaethol edrych er mwyn darparu cymorth ychwanegol i ysgolion, ac iddynt gyflwyno CGM yn y cyd-destun cynradd.

Yr arweinwyr tîm oedd Beccie Morteo (BM), Arweinydd Addysg Llandaf a Threfynwy a Jennie Downes (JD), Swyddog Ysgolion Llanelwy a oedd yn gweithio'n agos gydag ysgolion. Cydlynodd ET y prosiect a rhoddodd fewnbwn o'r ochr gyfreithiol. Bu Hayley Jones o EAS a Donna Graves o CSC hefyd yn gweithio ochr yn ochr â'r tîm yn ystod y prosiect.

Soniodd ET mai trosolwg o'r prosiect oedd hwn ac y byddai cyflwyniad manylach yn cynnwys BM a JD ar gael yn yr haf.

Diolchodd T a S i ET a'r tîm a gymerodd ran am y darn gwerthfawr hwn o ymchwil.

Bydd yr ymchwil yn cael ei gynnwys fel rhan o seminarau ar-lein ôl-gynhadledd CCYSAGauC. Bydd ET a chydweithwyr yn darparu awr a hanner, a fyddai'n cynnwys amser i drafod ac archwilio hyn ymhellach.

12. Estyn: cynlluniau arolygu 2024 – 2030

Rhoddodd Aranwen Morgans-Thomas y diweddariad a ganlyn: Bydd taflen sy'n cynnwys trosolwg o'r gwaith a wnaed hyd yma ar gael ar ôl y cyfarfod.

Mae'r ddogfen yn cynnwys:

- Diweddariad ar y gwaith arolygu sydd wedi parhau yn ystod tymhorau'r hydref a thymor y gwanwyn.
- Diweddariad ar yr adroddiad blynyddol. Mae nifer o ddolenni cyswllt wedi'u cynnwys yn y dogfennau sy'n ymwneud â gwaith Estyn ym mhob sector yn ogystal â'r sector uwchradd y mae KRU yn canolbwyntio arno.
- O ran arolygu ar gyfer y dyfodol 2024 - 2030, mae gwaith peilot wedi'i wneud ar y fframwaith newydd, a fydd yn dod i rym ym mis Medi 2024. Bydd y cylch nesaf o arolygiadau yn dechrau ym mis Medi, a'r newidiadau i'n trefniadau presennol a fydd fel a ganlyn:
 - Yr egwyddor gyffredinol yw y byddwn yn darparu adborth a sicrwydd mwy rheolaidd. Bydd ail-gydbwysu gydag arolygiadau darparwyr unigol a'r system gyfan o wella addysg yng Nghymru.
 - Ein nod yw meithrin perthnasoedd adeiladol, bod yn ymatebol drwy hyblygrwydd, a sicrhau bod trefniadau yn gyflawnadwy ac yn gynaliadwy ledled Cymru.
 - O ran y trefniadau ar gyfer arolygiadau craidd o ysgolion a gynhelir ac Unedau Cyfeirio, datblygwyd hyn trwy waith ymgynghori a threialu. Mae'r prif benawdau wedi'u cynnwys yn y ddogfen. Bydd Estyn yn dychwelyd i gylch chwe blynedd ac yn lleihau nifer y meysydd arolygu o bump i dri.
 - Ein tri phrif faes arolygu fydd 1) addysgu a dysgu 2) gofal, cymorth lles a 3) arwain a gwella. Bydd y cyfnod rhybudd o 10 diwrnod yn cael ei gadw i roi digon o amser ar gyfer holiaduron ac i ddarparwyr lanlwytho dogfennaeth berthnasol.
 - Bydd rôl arolygwyr cymheiriaid yn cael ei chadw. Y rhain yw penaethiaid, dirprwy benaethiaid, penaethiaid cynorthwyol, sy'n ymarferwyr wrth eu gwaith ar hyn o bryd.
 - Byddwn hefyd yn ymgysylltu'n amlach â darparwyr. Ar hyn o bryd y bwriad yw cynnal ymweliadau interim. Bydd ysgolion yn cael arolygiad craidd bob chwe blynedd. Hanner ffordd drwy'r cylch hwn, bydd ymweliad byrrach interim a fydd yn canolbwyntio ar yr argymhellion o'r arolygiad craidd a'r cynnydd y mae'r ysgol wedi'i wneud yn erbyn yr argymhellion hynny.
 - Mae Estyn yn parhau i dreialu ei ddulliau ar gyfer adborth ac adroddiadau. Mae'r adroddiad yn debyg iawn i'r adroddiadau presennol, o ran y naratif, ond rydym yn croesawu adborth os oes angen newidiadau.

- O ran arolygiadau 2024 - 2030, nid oes gennym unrhyw ddogfennaeth gyfredol yn fyw ar ein gwefan. Unwaith y byddwn yn cwblhau canfyddiadau ein gwaith arolygu peilot, byddaf yn diweddar CCYSAGauC pan fydd y ddogfennaeth ar gael.
- Diolchodd TaS i Aranwen Morgans-Thomas am ddarparu'r wybodaeth ddiweddaraf yn bersonol ar-lein.

GWEITHREDU : LJ i drosi dogfen Estyn yn PDF i'w dosbarthu i bob CYS ar ôl y cyfarfod.

13. Diweddariadau:

- Adroddiad gan y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 7 Chwefror 2024 (Tania ap Sion)

Oherwydd cyfyngiadau amser ni chwmpaswyd yr eitem hon, er bod llawer o feysydd yn cael sylw ar yr agenda heddiw.

- CBAC

Rhoddodd Christopher Owens yr adroddiad a ganlyn:

- Fel yn y blynyddoedd blaenorol, roedd dau ddogwyddiad byw yn ystod hydref 2023, yng Nghaerdydd, a Llandudno. Eleni, roedd cyfarfod CADAG ychwanegol yng Ngogledd Cymru. Mae'r holl ddeunyddiau ar gael ar wefan CBAC.
- Mae'r ffigurau mynediad eleni i'w cwblhau ym mis Mawrth. Ar gyfer TGAU, UG a Safon Uwch, mae'r ffigurau'n sefydlog eleni. Fodd bynnag, mae gostyngiad parhaus yn y nifer sy'n cofrestru ar gyfer cyrsiau byr fel y byddem yn ei ddisgwyl.
- Ar hyn o bryd, mae CBAC yn parhau i weithio ar y fanyleb newydd ar gyfer y cymhwyster newydd. Y cynllun presennol yw y bydd y fanyleb newydd gyda Deunyddiau Asesu Enghreifftiol, ar gael ym mis Medi, a'r arholiad cyntaf ym mis Medi 2026. Bydd y deunyddiau ar gael ym mis Medi 2024 i'w haddysgu gyntaf ym mis Medi 2025. Felly i bob pwrpas, bydd gan ysgolion amser eithaf hir i baratoi.
- I gefnogi hynny, bydd 12 digwyddiad Dysgu Proffesiynol cenedlaethol ledled Cymru. Bydd hyn yn nhymor y gwanwyn, Chwefror, a Mawrth 2025. Mae'n bwysig bod athrawon AC yn archebu eu lle ar y digwyddiadau penodol hyn. Mae'r awdurdodau lleol yn cau'r ysgolion ar y diwrnodau hyfforddi yma. Mae'n gyfle i bob athro Astudiaethau Crefyddol yng Nghymru gael hyfforddiant. Ni fydd y canllawiau i athrawon ar gael gennym ym mis Medi 2024. Pan fydd athrawon yn dechrau addysgu ym mis Medi 2005, byddwn yn gwneud yn siŵr bod canllawiau manwl ar gyfer addysgu wedi'u cynhyrchu gan CBAC.
- LJ: Rwyf yn ymwybodol bod y gwaith o ddatblygu cymhwyster yn cael ei wneud gan ddefnyddio proses gydadeiladol. Un o'r cwestiynau a ofynnwyd i mi yw, pan fydd yr ysgolion yn derbyn y manylion cymhwyster hwn ym mis Medi 2024, ai dyna fydd y fersiwn derfynol? A fydd unrhyw ymgynghori pellach?
- CO: Bu ymgynghori trwy'r holl ffordd yn y cam cychwynol. Er enghraifft, mae gennym grŵp cynghori pwnc sy'n cynnwys pobl sydd wedi edrych ar ddatblygiad y fanyleb. Bydd y fanyleb yn mynd i Gymwysterau Cymru a fydd yn penderfynu a yw'r fanyleb yn addas i'r diben. Ond mewn gwirionedd, y fanyleb a ddaw allan ym mis Medi i ysgolion fydd y cynnyrch gorffenedig. Felly fel bwrdd arholi, mae'n ofynnol i ni ddarparu'r fanyleb a'r Deunyddiau Addysgu Enghreifftiol, oherwydd mae gennym ddau arholiad a dwy dasg NEA fel rhan o'r fanyleb newydd. Pan ddaw hynny allan ym mis Medi, dyna fydd y drafft terfynol.
- MM : A fydd mwy o gyfleoedd i ni fod yn rhan o'r broses ac ymgynghori cyn y cynnyrch terfynol?
- CO: Byddaf yn gwirio eto a oes cyfle arall i athrawon roi adborth ond rwy'n amau hynny.

GWEITHREDU: CO i wirio a oes cyfle i gael adborth pellach a hysbysu CCYSAGauC.

- REC

Rhoddodd LJ y diweddariad canlynol:

- Mae'r REC wedi cyfethol cynrychiolydd CGM arbenigol o Gymru i'w fwrdd. Mae hwn yn ddatblygiad pwysig. Lle dros dro yw hwn ar fwrdd y Cyngor am flwyddyn. Y gobaith yw y bydd yn cefnogi'r berthynas rhwng Cymru a Lloegr ac yn cynnig y cyngor a'r arweiniad arbenigol i'r REC ar CGM i gyflawni ei ddyletswyddau fel Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr.
- Mae pob un o gyfetholiadau Bwrdd y REC am flwyddyn a gall y bwrdd adnewyddu'r rhain am hyd at dair blynedd. Y gobaith yw y bydd y sefyllfa gyfetholedig hon yn parhau.

- Ymgeisiodd LJ am y swydd fel rhan o broses ddethol ffurfiol ac mae bellach yn aelod bwrdd arbenigol cyfetholedig CGM ar y Cyngor. Diolchodd LJ i Kathy Riddick, sydd hefyd yn aelod o fwrdd y REC gan fod KR wedi cynnig llais Cymreig mewn cyfarfodydd. Mae ein dwy wlad yn wahanol iawn, ond maent yn rhannu rhai o'r un materion o ran AG ac AC. Fel yr ydym eisoes wedi'i drafod yn y cyfarfod heddiw, mae gan y REC brosesau ar waith yn barod i fynd i'r afael â rhai o'r materion yr ydym yn eu rhannu, a sut y maent yn ymdrin â hwy yn Lloegr, ac maent yn awyddus i gefnogi Cymru. Mae'r bwrdd wedi gofyn sut y gall fod o wasanaeth i Gymru orau. Felly, mae LJ yn awgrymu bod pwyllgor gwaith CCYSAGauC yn rhoi hon yn eitem agenda yn ei gyfarfod haf ym mis Mai, fel y gall aelodau drafod pa gymorth, os o gwbl, sydd ei angen.

- Bydd TaS yn ei roi ar agenda'r Pwyllgor Gwaith a bydd y sgwrs yn parhau.

GWEITHREDU : Ychwanegu at Agenda cyfarfod mis Mai sut y gall REC gefnogi Cymru.

- EFTRE

Rhoddodd PL y diweddariad canlynol:

- Mae paratodau ar y gweill ar gyfer y gynhadledd nesaf yn Budapest rhwng 21 – 24 Awst 2025. Mae'r deunyddiau ymchwil COVID a gyflwynwyd gan TaS a chydweithwyr yng nghynhadledd EFTRE (y cyfeiriwyd atynt yn gynharach) ar gael ar wefan EFTRE. Ceir hefyd gyflwyniad nodedig ar faterion dadleuol. Gyda'r gwrthdaro presennol yn y Dwyrain Canol, gallai hyn fod yn rhywbeth i gyfeirio ysgolion ato.
- Dywedodd TaS o brofiad personol (a ategwyd gan LJ ac AP a oedd hefyd yn bresennol) ei bod yn werth mynychu cynhadledd EFTRE.

- MAGC

Rhoddodd PM y diweddariad cryno a ganlyn:

- Mae MAGC yn ailystyried ei rôl yng nghyd-destun newidiol AG a'r Cwricwlwm i Gymru.

- PYCAG 2.02.17

Rhoddodd PL y diweddariad canlynol:

- Mae PYCAG yn cyfarfod fel arfer cyn prif gyfarfod CCYSAGauC, ond roedd yn rhaid ei drefnu ar gyfer yr wythnos ganlynol. Bydd cynrychiolydd PYCAG yn mynychu'r cyfarfod gyda Llywodraeth Cymru (Kevin Palmer) ynghylch recriwtio athrawon y cyfeiriwyd ato'n gynharach. Yr ydym wedi trafod o'r blaen y deunyddiau o amgylch Palesteina/Israel a materion dadleuol, a gwn fod gan ymgynghorwyr fynediad at yr adnoddau hyn y gellir eu rhannu ag ysgolion.

- Rhwydwaith Rhyng-ffydd

Rhoddodd LJ y diweddariad canlynol:

- Gallaf gadarnhau bod y Rhwydwaith wedi gorfod gwneud y penderfyniad anodd i symud tuag at gau oherwydd penderfyniad Llywodraeth y DU i dynnu cyllid yn ôl oddi wrth y sefydliad.
- Derbyniodd CCYSAGauC ddatganiad newyddion gan yr IFN ar 8 Chwefror 2024 yn cyhoeddi'r penderfyniad. Derbyniwyd datganiad a gyhoeddwyd gan fwrdd IFN ar 24 Ionawr 2024 yn dilyn llythyr a gawsant ar 19 Ionawr gan yr Ysgrifennydd Gwladol, y Gwir Anrhydeddus Michael Gove AS a oedd yn nodi ei fod yn tynnu'r cyllid a gynigiwyd yn ôl ym mis Gorffennaf 2023. Yn y datganiad, manylodd MR Gove ar ei bryderon fod gan y Rhwydwaith ymddiriedolwr sy'n aelod o Gyngor Mwslimaidd Prydain. Mae gennym ddolen i ddatganiadau Michael Gove ac ymateb cyd-gadeiryddion y Rhwydwaith os hoffai unrhyw aelodau eu darllen.
- Mae bwrdd yr IFN yn ddiolchgar i'r unigolion a'r sefydliadau niferus sydd wedi ysgrifennu at ASau a gweinidogion neu wedi llofnodi deisebau, wedi cyfrannu rhoddion ac mewn ffyrdd eraill wedi dangos cefnogaeth ddofn a gostyngedig yn aml i IFN yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Mae'n newyddion trist a siomedig iawn.
- RT: Tybiaf nad yw hyn yn effeithio ar y rhwydwaith Rhyng-ffydd yng Nghymru, oherwydd nid yw'n cael ei ariannu.
- LJ: Mae'n rhyddhad nad yw'n effeithio ar y rhwydwaith Rhyng-ffydd yng Nghymru. Nid yw'r sefydliad hwn wedi'i ariannu ac mae ganddo berthynas gadarnhaol â Llywodraeth Cymru.

Mynychais gyfarfod Rhyng-ffydd Gogledd Cymru yr wythnos diwethaf. Roedd yna gynrychiolydd o Gyngor Rhyng-ffydd Cymru yno a sicrhodd bawb eu bod yn dal i redeg yn amlwg heb ddim arian gan eu bod wedi bod yn gwneud hynny ers blynyddoedd lawer. Yn amlwg, bu trafodaeth yn y cyfarfod hwnnw ar sut i gefnogi ein cydweithwyr a'n ffrindiau yn Lloegr a gweddill y DU. Bu sôn am ofyn i'n haelodau cynulliad a oedd ymrwymiad i barhau â deialog Rhyng-ffydd yng Nghymru.

- RB: Os yw Cymru wedi parhau i gael rhwydwaith rhyng-ffydd, onid yw'n bosibilrwydd y gallai barhau yn Lloegr?
- LJ: Rwy'n meddwl mai'r problemau sydd ganddynt yn Lloegr gyda'r rhwydwaith rhyng-ffydd yw bod ganddynt tua phedwar aelod o staff amser llawn a bod angen cyllid arnynt er mwyn ei gwneud yn bosibl iddynt wneud y gwaith. Mae'r gwaith sy'n digwydd yng Nghymru yn wirfoddol. Nid oes cymaint o waith yn cael ei wneud yng Nghyngor Rhyng-ffydd Cymru o'i gymharu â'r hyn y mae'r IFN yn ei wneud ar gyfer y DU. Nid yw'n ymddangos y bydd IFN UK yn rhedeg yn wirfoddol.

14. Materion / ymholiadau lleol

1. Cysylltu ag adborth RS o gyfarfod Llywodraeth Cymru am gefnogaeth i ysgolion sy'n delio â cheisiadau i dynnu'n ôl o CGM, e.e. mewn dathliadau tymhorol a'r cofnodion a gedwir gan CCYSAGC. Mae CYS Wrecsam wedi dechrau casglu'r cyngor sydd wedi'i gynnig i'w hysgolion lleol. Mae ganddo un astudiaeth achos eisoes, ac mae un arall wrthi'n cael ei datblygu. Mae'n ddefnyddiol cyfeirio at y rhain pan dderbynnir ymholiadau tebyg. Mae'n rhywbeth y gallai CYSau eraill a'u hymgyngorwyr ei ddatblygu hefyd. Gallai CCYSAGauC gydgasglu'r astudiaethau achos hynny a'u hadolygu, o bosibl eu rhoi ar gael i'w defnyddio'n ehangach ar y wefan.

GWEITHREDU: Gofynnodd TaS i LJ rannu'r astudiaeth achos hon gyda CCYSAGC.

2. Mae llawer o CGM creadigol a chyfoethog yn digwydd mewn ysgolion yng ngogledd ddwyrain Cymru. Mae rhai o'n hysgolion wedi codi'r mater o niferoedd is o ddysgwyr yn dangos diddordeb mewn astudiaethau crefyddol TGAU ac yn dewis gwneud hynny. Yr hyn yr ydym yn ceisio ei wneud yn Wrecsam yw mynd i'r afael â hyn drwy gynnwys athrawon mewn deialog broffesiynol am atebion posibl. Mae gennym bryder gwirioneddol y bydd y mater penodol hwn o niferoedd yn gostwng yn effeithio ymhellach fyth ar staffio, yn enwedig ar adeg o doriadau difrifol yn y gyllideb i ysgolion.

Yn amlwg, mae llawer o resymau a all effeithio ar niferoedd TGAU mewn unrhyw bwnc, ond rhai o'r prif rai rydym wedi eu hadnabod yn lleol o ran CGM yw'r gwahaniaeth o ran amser a darpariaeth yng Nghyfnod Allweddol Tri ar gyfer CGM o gymharu â rhai o bynciau'r dyniaethau, niferoedd uwch o bobl nad ydynt yn arbenigwyr yn gorfod addysgu CGM yng nghyfnod allweddol tri, a hefyd diffyg dysgu proffesiynol a ddarperir yn yr ysgol ar gyfer y rhai nad ydynt yn arbenigwyr.

Mae'r ffactorau hyn yn aml yn arwain at rai dysgwyr ym mlwyddyn saith ac wyth heb ddod i gysylltiad ag athro AG arbenigol tan flwyddyn naw. Rwy'n credu bod hyn yn cael effaith ar niferoedd isel mewn TGAU, sydd wedyn yn cael effaith ganlyniadol ar staffio, ac effeithiau eraill hefyd.

Hoffai CCYSAGauC wybod a oes gan unrhyw un o'r CYSau eraill faterion tebyg mewn rhai o'u hysgolion. Gwn nad mater lleol Wrecsam yn unig ydyw ac nid yw ym mhob un o'n hysgolion. Y cwestiwn yw, sut y gallwn annog ein hysgolion i fuddsoddi mewn adrannau AG ac CGM pan fo cyllid yn gymaint o broblem?

15. Gohebiaeth

AP: Wedi derbyn pedair eitem o ohebiaeth:

- 1) Gan yr IFN y mae LJ eisoes wedi cyfeirio ato yn y diweddariad IFN
- 2) Mae Patricia Hannam, sy'n gadeirydd y grŵp llywio ar gyfer y prosiect canolfannau AG wedi anfon e-bost at Gadeirydd Cymdeithas CYSAGau Cymru i fynegi diddordeb mewn gweithio

gyda CCYSAGC drwy'r prosiect Canolfannau Addysg Grefyddol. Mae cyfarfod cychwynnol wedi'i drefnu.

- 3) Daeth e-bost i law oddi wrth Pam Evans, Prif Swyddog Gweithredol *Peace Mala* yn gofyn am y cyfle i archwilio'r posibilrwydd o weithio mewn partneriaeth gyda CCYSAGC. Bydd cyfarfod ar-lein cychwynnol yn cael ei drefnu.
- 4) Mae CYS Wrecsam wedi gofyn i CCYSAGauC godi gydag Estyn y defnydd o'r gair 'costume' mewn adroddiadau arolygu, wrth gyfeirio at wisgoedd crefyddol a diwylliannol y mae plant yn cael cyfle i'w gwisgo yn y dosbarth, pan fyddant yn archwilio credoau crefyddol. Mae'r gair 'costume' wedi tramgwyddo un o aelodau Sikhaidd y CYS. Mae CYS Wrecsam yn awgrymu mai gair mwy priodol i'w ddefnyddio yw 'gwisg' / *outfit*. Mae aelodau CYS Wrecsam yn teimlo bod hwn yn ôl pob tebyg yn fater cenedlaethol yn hytrach nag un lleol yn unig a hoffent gael cefnogaeth gan CCYSAGC.
 - AMT: Byddaf yn trosglwyddo'r wybodaeth honno yn ôl. Yn dilyn unrhyw adroddiad o leoliad ysgol, mae gan yr ysgol bum niwrnod i ymateb i unrhyw eiriad neu unrhyw wybodaeth sydd yn yr adroddiad, mae'r pum diwrnod hynny ar gael i wirio cywirdeb, ayb. Ond yn amlwg, mae hyn yn ôl pob tebyg wedi dod gan aelod o'r gymuned yn hytrach nag yn uniongyrchol o gymuned yr ysgol.

16. Unrhyw fater arall (i'w gytuno cyn y cyfarfod gyda'r Cadeirydd)

LJ: Mae llythyr trwy e-bost wedi'i anfon at bob CYS ynghylch enwebiadau Pwyllgor Gwaith CCYSAGauC. Os yw CYS yn dymuno enwebu unigolyn, mae'r profforma CYS a dderbyniwyd ar 6 Chwefror i'w dychwelyd i LJ erbyn 22 Mawrth. Bydd LJ yn anfon y rhestr enwebiadau at yr CYS yn ddwyieithog erbyn 26 Ebrill er mwyn gallu trafod enwebiadau yn eu cyfarfodydd tymor yr haf, mewn pryd ar gyfer y pleidleisio yng Nghyfarfod Cyffredinol Blynyddol CCYSAGC ar 13eg Mehefin (a gynhelir ar ddiwedd cynhadledd CCYSAGauC). Mae dau le ar gael, un ar gyfer swydd yr is-gadeirydd ac un ar gyfer swydd aelod gweithredol. Mae LJ wedi derbyn dau enwebiad hyd yma.

17. Dyddiad y cyfarfod nesaf (CCB) – Dydd Iau, 13eg Mehefin 2024, Wrecsam (Prifysgol Wrecsam)

GWEITHREDU: Y dolenni yn y sgwrs i'w coladu a'u dosbarthu i'r aelodau.

Daeth TaS â'r cyfarfod i ben trwy ddiolch i CYS ac ALI Sir Gaerfyrddin am y croeso cynnes heddiw. Mae TaS yn edrych ymlaen at weld cymaint o bobl â phosibl yn y seminarau ar-lein ac ar ddiwrnod cynhadledd CGM. Diolchodd TaS i Sioned Jones am ei chyfieithiad, y cyflwynwyr a phawb sydd wedi cyfrannu.

Daeth y cyfarfod i ben am 1.00pm

This page is intentionally left blank

Adroddiadau Estyn Ynys Môn Dadansoddiad SACRE

(Adroddiadau a gyhoeddwyd rhwng Ebrill 2023 – Mai 2024)

Ysgol	Cyhoeddi Adroddiad Estyn
Ysgol Gynradd Pencarnisiog	16/05/2024
<ul style="list-style-type: none"> - Iaith y darparwr Cymraeg - Nifer y disgyblion ar gofrestr 196 - Disgyblion ysgol statudol 142 oed - Nifer mewn dosbarthiadau meithrin (os yw'n berthnasol) 27 - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd (23.0% yw'r ganran genedlaethol o ddisgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector cynradd yw 23.0%) 26.6% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (16.1%) yw canran genedlaethol y disgyblion a nodwyd bod ganddynt angen dysgu ychwanegol yn y sector cynradd yw 16.1%) 28.9% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n siarad Cymraeg gartref 15.8 - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol 0.0% - Dyddiad penodi pennaeth 01/01/2017 - Dyddiad arolygiad blaenorol Estyn (os yw'n berthnasol) 01/03/2015 - Dyddiad dechrau arolygiad 19/06/2023 	
Ysgol Gynradd Llandegfan	09/05/2024
<ul style="list-style-type: none"> - Iaith y darparwr Cymraeg - Math o ysgol gynradd - Nifer y disgyblion ar gofrestr 163 - Disgyblion ysgol statudol 122 oed - Nifer mewn dosbarthiadau meithrin (os yw'n berthnasol) 20 - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd (23.7%) yw canran cenedlaethol y disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector cynradd yw 23.7%) 12.4% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (13.2%) yw canran genedlaethol y disgyblion a nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol yn y sector cynradd yw 13.2%) 7.4% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n siarad Cymraeg gartref 21.3% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol 0.0% - Dyddiad penodi pennaeth 01/09/2017 - Dyddiad arolygiad blaenorol Estyn (os yw'n berthnasol) 07/12/2015 - Dyddiad dechrau arolygiad 04/03/2024 	
Ysgol Gynradd Rhosneigr	24/04/2024
<ul style="list-style-type: none"> - Iaith y darparwr Cymraeg - Nifer y disgyblion ar gofrestr 85 - Disgyblion ysgol statudol 71 oed - Nifer mewn dosbarthiadau meithrin 7 - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd (23.7% yw'r ganran genedlaethol o ddisgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector cynradd yw 23.7%) 18.7% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (13.2%) yw canran genedlaethol y disgyblion a nodwyd bod ganddynt angen dysgu ychwanegol yn y sector cynradd yw 13.2%) 9.9% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n siarad Cymraeg gartref 31% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol 0.0% - Dyddiad penodi pennaeth 01/09/2015 	

<ul style="list-style-type: none"> - Dyddiad arolygiad blaenorol Estyn (os yw'n berthnasol) 10/11/2015 - Dyddiad dechrau arolygiad 20/02/2024 	
Ysgol Gymuned Y Ffridd	03/04/2024
<ul style="list-style-type: none"> - Iaith y darparwr Cymraeg - Math o ysgol gynradd - Nifer y disgyblion ar gofrestr 85 - Disgyblion ysgol statudol 67 oed - Nifer mewn dosbarthiadau meithrin (os yw'n berthnasol) 10 - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd (23.7%) yw canran cenedlaethol y disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector cynradd yw 23.7%) 16.3% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (Y ganran genedlaethol o ddisgyblion a nodwyd bod ganddynt angen dysgu ychwanegol yn y sector cynradd yw 13.2%) 20.9% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n siarad Cymraeg gartref 74.6% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol 0.0% - Dyddiad penodi pennaeth 01/09/2011 - Dyddiad arolygiad blaenorol Estyn (os yw'n berthnasol) 01/01/2016 - Dyddiad dechrau arolygiad 29/01/2024 	
Ysgol Gymuned Bodffordd	18/12/2023
<ul style="list-style-type: none"> - Iaith y darparwr Cymraeg - Math o ysgol gynradd - Nifer y disgyblion ar gofrestr 88 - Disgyblion ysgol statudol 65 oed - Nifer mewn dosbarthiadau meithrin (os yw'n berthnasol) 7 - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros dair blynedd ar gyfartaledd (23.0% yw'r ganran genedlaethol o ddisgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector cynradd yw 23.0%) 12.2% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (Y ganran genedlaethol o ddisgyblion a nodwyd bod ganddynt angen dysgu ychwanegol yn y sector cynradd yw 16.1%) 23.1% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n siarad Cymraeg gartref 76.9% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol 0.0% - Dyddiad penodi pennaeth 01/09/2000 - Dyddiad arolygiad blaenorol Estyn (os yw'n berthnasol) 11/05/2015 - Dyddiad dechrau arolygiad 16/10/2023 	
Ysgol Gymuned Llanerch-y-medd	11/12/2023
<ul style="list-style-type: none"> - Iaith y darparwr Cymraeg - Math o ysgol gynradd - Nifer y disgyblion ar gofrestr 139 - Disgyblion ysgol statudol 105 oed - Nifer mewn dosbarthiadau meithrin (os yw'n berthnasol) 18 - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd (23.0% yw'r ganran genedlaethol o ddisgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector cynradd yw 23.0%) 13.4% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (16.1%) yw canran genedlaethol y disgyblion a nodwyd bod ganddynt angen dysgu ychwanegol yn y sector cynradd yw 16.1%) 36.2% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n siarad Cymraeg gartref 67.6% - Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol 0% - Dyddiad penodi pennaeth 01/09/2017 	

<ul style="list-style-type: none"> - Dyddiad arolygiad blaenorol Estyn (os yw'n berthnasol) 21/09/2015 - Dyddiad dechrau arolygiad 09/10/2023 	
Ysgol Gymraeg Morswyn	04/12/2023
<p>laith y darparwr Cymraeg Math o ysgol gynradd Nifer y disgyblion ar gofrestr 186 Disgyblion ysgol statudol 132 oed Nifer mewn dosbarthiadau meithrin (os yw'n berthnasol) 26 Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd (23.0% yw'r ganran genedlaethol o ddisgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector cynradd yw 23.0%) 11.8% Canran y disgyblion oedran ysgol statudol y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (Y ganran genedlaethol o ddisgyblion a nodwyd bod ganddynt angen dysgu ychwanegol yn y sector cynradd yw 16.1%) 15.2% Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sy'n siarad Cymraeg gartref 45.7% Canran y disgyblion oedran ysgol statudol sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol 0.0% Dyddiad penodi pennaeth 01/04/2013 Dyddiad arolygiad blaenorol Estyn (os yw'n berthnasol) 01/04/2015 Dyddiad dechrau arolygiad 02/10/2023</p>	

Lles ac agweddau tuag at ddysgu

- Mae bron pob disgybl yn datblygu dealltwriaeth gadarn o bwysigrwydd bod yn ddinasyddion moesol ac egwyddorol. Maent yn datblygu'r gallu a'r hyder i drafod eu teimladau a dangos empathi tuag at eraill. Enghraifft dda o hyn yw'r ffordd y mae disgyblion wedi croesawu a chefnogi cyfoedion sydd wedi gorfod ffoi o'r rhyfel yn yr Wcrain. Drwy astudio'r treialon a'r gorthrymderau a wynebir gan Martin Luther King a Betty Campbell, maent yn dysgu am anghyfiawnder ac yn dangos ymwybyddiaeth aeddfed o faterion sy'n ymwneud ag ecwiti, cydraddoldeb a hawliau plant. (Ysgol Gynradd Kingsland)
- Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn cyfrannu'n ystyriol at elusennau amrywiol ac mae ganddynt syniadau pendant ynghylch pwy ddylai elwa o'u cyfraniadau. Er enghraifft, penderfynodd y cyngor ysgol roi rhodd i elusen cŵn tywys lleol yn dilyn gwasanaeth diolchgarwch yr ysgol. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol ar eu dealltwriaeth o anghenion pobl eraill, yn lleol ac yn genedlaethol. (Ysgol Gynradd Y Ffridd)
- Mae llawer o ddisgyblion yn datblygu fel dinasyddion moesegol a gwybodus drwy eu hymwybyddiaeth o degwch a chydaddoldeb. Trwy eu hymchwiliol a'u trafodaethau synhwyrol, maent yn dechrau deall pwysigrwydd parchu anghenion a hawliau pobl eraill fel rhan o gymdeithas amrywiol. Enghraifft dda o hyn yw sut maen nhw'n ymchwilio i fywyd yr arweinydd Martin Luther King a hanes yr actifydd Rosa Parks ac yn defnyddio'r wybodaeth hon i ystyried beth sy'n cyfrannu at gymdeithas sy'n parchu hawliau dynol. (Ysgol Gymuned Bodffordd)
- Mae lles ac agweddau disgyblion tuag at ddysgu yn gadarn oherwydd eu cyfranogiad brwdfrydig wrth ddatblygu eu sgiliau creadigol. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn gyfranwyr parod wrth ddatblygu eu sgiliau artistig. Er enghraifft, mae'r disgyblion ieuengaf yn anturus wrth arbrofi yn llwyddiannus gydag amrywiaeth o gyfryngau, megis argraffu patrymau gwahanol i addurno Beibl yr Esgob William Morgan. (Ysgol Gymuned Bodffordd)
- Mae llawer o ddisgyblion yn dod yn ddinasyddion egwyddorol a gwybodus yn gynyddol. Maent yn dangos ymdeimlad cynyddol o empathi a thosturi tuag at eraill ac mae eu hymwybyddiaeth o amrywiaeth a chydaddoldeb yn datblygu'n briodol. Er enghraifft, mae disgyblion hŷn yn trafod stori Malala Yousafzai a'i hymgyrch i sicrhau bod gan ferched yr hawl i gael addysg ym Mhacistan. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn dechrau dangos ymwybyddiaeth o hawliau plant ac yn gallu esbonio sut mae'r rhain yn cael effaith ar eu bywydau bob dydd eu hunain a bywydau pobl eraill. (Ysgol Gymuned Llannerch-y-medd)

Profiadau Dysgu ac Addysgu

- Agwedd graidd o waith yr ysgol yw'r cyfleoedd gwerthfawr sy'n cael eu darparu gan staff i hyrwyddo hunaniaeth, hanes a diwylliant Cymru. Er enghraifft, mae disgyblion yn astudio hanes Ynys Llanddwyn a'r cysylltiad lleol â Santes Dwynwen. (Ysgol Gynradd Kingsland)
- Mae staff yn manteisio ar y cysylltiadau agos a buddiol sydd gan yr ysgol gyda nifer o grwpiau yn yr ardal leol, fel yr eglwys a'r capel. O ganlyniad, mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion ymdeimlad cryf o berthyn i bentref Llandegfan a gwybodaeth drylwyr am eu cynefin neu eu hardal leol. (Ysgol Gynradd Llandegfan)

Gofal, Cymorth ac Arweiniad

- Mae cyfleoedd pwrpasol i hyrwyddo dealltwriaeth disgyblion o'u hunaniaeth, eu treftadaeth a'u diwylliant Cymreig. Mae'r rhain yn cynnwys dathlu Dydd Gŵyl Dewi drwy gynnal cyngerdd a chymryd rhan mewn parêd yng Nghaergybi. Mae pawb yn dathlu 'Siaradwr Cymraeg yr Wythnos' yn ystod gwasanaeth yr ysgol a threfnir ymweliadau addysgol lleol yn rheolaidd. Mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd effeithiol i ddisgyblion ddatblygu gwerthoedd cadarn ac archwilio eu credoau ysbrydol a moesegol wrth ystyried ystod o grefyddau yn y gwasanaethau boreol ac yn ystod gwaith thema sy'n trafod, er enghraifft, Iddewiaeth a Hindŵaeth. (Ysgol Gynradd Kingsland)
- Mae'r ysgol yn hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth ac yn darparu cyfleoedd effeithiol i ddisgyblion ddatblygu dealltwriaeth dda o'u treftadaeth Gymreig. O fewn gwasanaethau ysgol gyfan, mae disgyblion yn dysgu parchu arferion a moesoldeb gwahanol grefyddau. Er enghraifft, maen nhw'n cymharu Ramadan a'r Grawys yn dda ac yn trafod gwerthoedd ysbrydol Dewi Sant i helpu pobl eraill yn fedrus. Mae hyn yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol, cymdeithasol a diwylliannol disgyblion yn llwyddiannus. (Ysgol Gynradd Llandegfan)
- Staff yn llwyddo i ddatblygu agweddau moesol ac ysbrydol disgyblion yn dda. Er enghraifft, trwy gynnal cynullïadau addoli ar y cyd, maent yn pwysleisio pwysigrwydd parchu a helpu eraill. Daw disgyblion i barchu anghenion a sefyllfaoedd pobl eraill, er enghraifft trwy drefnu stondin yn y ffair haf i werthu nwyddau i godi arian ar gyfer Plant Mewn Angen. (Ysgol Gynradd Y Ffridd)
- Mae'r ysgol yn defnyddio addoli ar y cyd yn llwyddiannus i hyrwyddo datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion. Er enghraifft, mae disgyblion yn cefnogi banc bwyd lleol drwy gasglu rhoddion yn natliadau gŵyl y cynhaeaf. Mae'r gweithgareddau hyn yn cyfrannu'n dda at ddealltwriaeth disgyblion bod cefnogi ei gilydd yn bwysig mewn cymdeithas ofalgar. (Ysgol Gymuned Bodffordd)
- Mae trefniadau ar gyfer addoli ar y cyd yn darparu cyfleoedd gwerthfawr i gefnogi disgyblion i ddysgu am faterion sy'n ymwneud â chredoau amrywiol, yn ogystal â myfyrio ar gwestiynau sylfaenol a'u gwerthoedd eu hunain. Ar draws yr ysgol, mae staff yn cefnogi disgyblion i ddeall materion sy'n ymwneud â chydaddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant. Maent hefyd yn datblygu adroddiad ar Ysgol Gymuned Llannerch-y-medd Hydref 2023 7 gwerth sy'n datblygu disgyblion i ddeall eu hanghenion a'u hawliau eu hunain a rhai pobl eraill. (Ysgol Gymuned Llannerch-y-medd)
- Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol disgyblion yn briodol drwy ystod o gyfleoedd amrywiol. Er enghraifft, mewn cynullïadau, mae athrawon yn rhannu negeseuon am bwysigrwydd gofalu am y blaned. Mae athrawon yn hyrwyddo perthnasoedd iach yn briodol a rhoddir pwyslais clir ar sicrhau tegwch a chyfle cyfartal i bawb yng nghymuned yr ysgol. Mae llawer o weithgareddau a phrofiadau dysgu yn seiliedig ar barch ac empathi. Mae hyn yn sicrhau bod yr ysgol yn lle ofalgar, cyfeillgar a chynhwysol. Mae'r pwyslais ar werthfawrogi amrywiaeth yn seiliedig ar yr egwyddor bod pawb yn gyfartal ac yn elfen ganolog o waith yr ysgol. (Ysgol Gymraeg Morswyn)

Fframwaith Arolygu newydd

- Mae staff yn cefnogi disgyblion i ddatblygu eu hymwybyddiaeth ysbrydol a moesol yn bwrpasol. Er enghraifft, mewn cynullïadau torfol, darperir cyfleoedd cyfoethog i ddisgyblion fyfyrion ar faterion moesegol pwysig, gan gynnwys dangos caredigrwydd a pharchu hawliau pobl eraill mewn cymdeithas. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn datblygu dealltwriaeth glir o'r gwerthoedd hanfodol sy'n cyfrannu at eu datblygiad fel dinasyddion cytbwys a chyfrifol, gan gynnwys trin eraill â charedigrwydd a pharch. Mae'r ffordd y mae'r disgyblion hynaf yn cefnogi ac yn gofalu am y disgyblion ieuengaf yn ystod amseroedd egwyl yn adlewyrchu hyn yn effeithiol. (Ysgol Gynradd Rhosneigr)

This page is intentionally left blank